

Första delårsöversikten för 2023 för tiden 1.1-30.4.2023

VD/3500/02.01.00.00/2023

RV/MR/PK/MT/EJ/KW

I enlighet med anvisningarna för verkställandet av budgeten får stadsstyrelsen och stadsfullmäktige rapporter om utfallet av budgetanslagen och de bindande målen tertialvis för januari–april, januari–augusti, samt för hela året i samband med bokslutet. Den första delårsöversikten 2023 har utarbetats i enlighet med läget 30.4.2023.

Omvärldens utveckling

Utmaningarna i fråga om förutsägbarheten i omvärlden har pågått i många år. Coronakrisen har lättat, men det ryska anfallskriget mot Ukraina fortsätter. Detta gör de ekonomiska utsikterna utmanande och svåra att förutse. Ekonomin överskuggas nu av hotet om recession och hög inflation samt av de styrräntor som centralbankerna höjt. Centralbankerna måste hålla räntorna höga trots hotet om recession.

Välfärdsområdet inledde sin verksamhet i början av 2023. Kontaktytorna mellan staden och välfärdsområdet och de avtal som behandlar dem har utarbetats under 2022 och i början av 2023. Välfärdsområdesreformens inverkan på omvärlden bedöms ännu under år 2023. Utvecklingen av samarbetet kommer också att påverka Vanda stads verksamhet.

År 2023 är också valår. I och med bildandet av den nya regeringen fastställs ramarna för samarbetet mellan staten och de stora städerna. Detta påverkar för sin del omvärlden i Vanda.

Enligt statistikcentralens förhandsuppgifter uppgick Vandas invånarantal till 242 819 i slutet av år 2022. Antalet invånare ökade med cirka 3 600 (1,5 %) under året, vilket var cirka 1 600 fler än 2021. Befolkningsökningen i Vanda har fortsatt år 2023 och före utgången av mars hade befolkningen i Vanda ökat med 927 personer sedan början av året, jämförelsetalet för året innan var 1 011 personer. Nettoinvandringen har ökat Vandas befolkning med 996 personer och den naturliga befolkningstillväxten med 160 personer. I nettomigrationen mellan kommunerna har Vanda förlorat 238 personer.

Av de stora städerna växer Esbo klart snabbast och Helsingfors näst snabbast. Vanda hade den fjärde största befolkningstillväxten. Nettoinvandringen är en faktor som ökar befolkningen i alla stora städer, men den naturliga befolkningsökningen är bara positiv i Esbo, Helsingfors, Vanda och Uleåborg. Detta återspeglar i större utsträckning befolkningsstrukturen i hela Finland. I takt med att nativiteten sjunker är befolkningsutvecklingen i allt högre grad beroende av invandring.

I början av år 2023 har antalet arbetslösa hållit sig kring 13 700. Arbetslösheten har minskat något från året innan. I mars 2022 fanns det 14 288 arbetslösa i Vanda, medan antalet arbetslösa i mars 2023 var 13 727. Under årets första månader verkar minskningen ha avstannat. Den avtagande ekonomiska utvecklingen är en antydning om att nivån före coronaepidemin inte kommer att nås särskilt snabbt.

I Vanda håller långtidsarbetslösheten på att bli ett problem. Långtidsarbetslösheten ökade snabbt i och med coronakrisen och förblev under en tid hög, men började sedan sjunka. I Vanda fanns det i mars 2023 sammanlagt 4 825 långtidsarbetslösa. Antalet har sjunkit klart jämfört med året innan, då det i

början av 2022 fanns som värst 6 728 långtidsarbetslösa i Vanda. Antalet långtidsarbetslösa fortsätter att minska, men i en långsammare takt än tidigare, och antalet är fortfarande på en hög nivå.

Ungdomsarbetslösheten har också stabiliserats. I mars 2023 fanns det 1 319 arbetslösa ungdomar i Vanda. Året innan var arbetslösa ungdomar 1 743. I början av år 2023 har antalet unga arbetslösa ungdomar ökat något. Ungdomsarbetslösheten kännetecknas av kraftiga säsongsvariationer. Efter coronakrisen har trenden när det gäller säsongsvariationerna dock klart förändrats.

Sysselsättningstrenden har uppträtt på ungefär samma sätt i alla de sex största städerna. Trenden för arbetslösheten i Vanda visar att den ökade snabbt i samband med coronakrisen och att arbetslösheten började minska något långsammare än i de övriga sex städerna. I mars 2023 var arbetslöshetsprocenten i Vanda 10,3 procent. Av de sex stora städerna hade Esbo den lägsta arbetslösheten på 8,3 %. Högst var arbetslösheten i Uleåborg 12,2 procent.

För närvarande är det svårt att förutse sysselsättningsutvecklingen. Det är åtminstone sannolikt att sysselsättningen inte förbättras år 2023. Den försämrade ekonomiska utvecklingen, de höga räntorna och inflationen som minskar köpkraften försvagar den inhemska efterfrågan och därmed också sysselsättningen. Det finns dock hopp om att nya investeringar i den gröna omställningen kan komma att kanaliseras till Finland.

Fram till mars 2023 hade bygglov beviljats för 434 bostäder i Vanda. Vid motsvarande tidpunkt året innan hade bygglov beviljats för 366 bostäder och år 2021 hade bygglov beviljats för 945 bostäder fram till mars. Fram till mars 2023 hade endast 129 nya bostäder påbörjats i Vanda. Vid motsvarande tidpunkt året innan hade 400 nya bostäder påbörjats. Med beaktande av antalet beviljade bygglov håller bostadsbyggandet klart på att avta i Vanda. Anmärkningsvärt är att detta också kan påverka befolkningsutvecklingen i Vanda.

Utvecklingen av skattefinansieringen

Under januari–april 2023 har staden fått skatteinkomster på sammanlagt 271,1 milj. euro (2022: 430,4 milj. euro), varav 215,7 milj. euro i kommunalskatt (2022: 356,4 milj. euro), samfundsskatt 48,1 milj. euro (2022: 63,0 milj. euro) och fastighetsskatt 7,3 milj. euro (2022: 11,0 miljoner euro).

Välfärdsområdesreformen minskade inflödet av kommunalskatter och samfundsskatter från början av 2023.

I hela landet har kommunerna i januari–april redovisats 36,8 procent mindre i kommunalskatter jämfört med året innan, i Vanda 39,5 procent mindre.

Kommunförbundet har i april uppdaterat sin kommunspecifika skatteram på grundval av 2021 års slutförda beskattning, inkomstutvecklingsstatistiken över inkomster underställda förskottsinnehållning år 2022 (preliminär uppgift) samt den uppskattade befolkningsutvecklingen i de enskilda kommunerna. Vanda beräknas få omkring 14 milj. euro mer i kommunalskatt år 2023 än vad man utgått från i budgeten. Detta förklaras av att sysselsättningen har förbättrats och av att lönesumman har ökat. Beskattningen för år 2022 blir klar i oktober, en eventuell justering av utdelningsandelen samt storleken på november månads redovisning bekräftas när den slutgiltiga beskattningen är klar. I december kommer man troligen även att justera kommungruppens och kommunernas andelar av förskotten för år 2023. Kommunförbundet uppdaterar nästa gång kommunalskatteprognosen för hela landet och de kommunspecifika ramarna i augusti och i slutet av september när man vet riktlinjerna för statens budget.

I januari–april inflöt sammanlagt 48,1 milj. euro i samfundsskatt till staden, vilket är en minskning med 23,6 procent jämfört med året innan. I hela landet uppgick motsvarande minskning i kommunernas samfundsskatter i jämförelse med året innan till 26,2 procent. Innevarande år minskar samfundsskatten som redovisas uppskattningsvis med sammanlagt omkring 29 procent i hela landet. Vandas samfundsskatteintäkter förutspås överskrida budgeten med cirka 11 milj. euro. De förbättrade debiteringsprognoserna för skatteåret 2022 samt de influtna skatteinkomsterna under början av år 2023 som överträffade prognosen har inverkat på den goda utvecklingen i Vanda.

I januari–april har staden fått in 7,3 milj. euro i redovisad fastighetsskatt. Enligt Kommunförbundets ram skulle Vanda år 2023 få 113,6 milj. euro i redovisad fastighetsskatt, vilket överskrider budgetprognosen med 4,6 milj. euro. Överskridningen beror i synnerhet på att ökningen av byggkostnaderna påverkar byggnadernas beskattningsvärde uppåt.

Enligt prognosen kommer skatteinkomsterna som helhet att överskrida budgeten med 30 milj. euro. Skatteprognoserna preciseras under året.

Enligt finansministeriets beslut är stadens statsandel för basservicen 127,5 milj. euro, ersättningen för skatteförluster som åsamkats genom ändringarna i beskattningsgrunderna 30,0 milj. euro och finansieringen för bildnings- och kulturväsendet enligt undervisnings- och kulturministeriets beslut 20,2 milj. euro år 2023. Undervisnings- och kulturministeriets slutliga beslut kommer i slutet av året. Utgående från besluten skulle totalt 177,7 milj. euro inflyta i statsandelar, 3,3 milj. euro under det budgeterade.

Driftsekonomi

Under januari–april uppgick stadens och fondernas verksamhetsintäkter till 109,8 milj. euro, verksamhetsutgifter till -304,4 milj. euro, medan verksamhetsbidraget var -194,6 milj. euro. Under januari–april har verksamhetsintäkterna förverkligats till 32 procent, verksamhetskostnaderna till 31 procent och verksamhetsbidraget till 30 procent i förhållande till budgeten.

Enligt prognosen ökar verksamhetsintäkterna till 344,9 milj. euro och verksamhetskostnaderna till -999,1 milj. euro. Verksamhetsintäkterna beräknas underskrida budgeten med cirka 9,5 milj. euro. I underskridningen har man beaktat den förmodade underskridningen av markanvändningsinkomsterna. Intäkterna från småbarnspedagogiken förutspås förverkligas på en lägre nivå än budgeten på grund av att lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken träder i kraft. Verksamhetskostnaderna förutspås överskrida budgeten med cirka 10,0 milj. euro. Löneuppgörelsen inom kommunsektorn precisades i början av 2023 och den ökar personalkostnaderna för 2023 med uppskattningsvis 6,5 milj. euro mer än vad som beräknats i budgeten. Arbetsmarknadsstödet kommunandel beräknas överskrida budgeten med 3 milj. euro. Överskridningen av utgifterna inom stadsmiljöns verksamhetsområde beräknas uppgå till 3,4 milj. euro. Överskridningen beror på ökade bygg- och underhållskostnader för gator och parker samt högre uppvärmnings- och elkostnader. Verksamhetsbidraget förutspås bli omkring 19,5 milj. euro sämre jämfört med budgeten.

Skatteinkomsterna förutspås överskrida budgeten med 29,6 miljoner euro. Statsandelsintäkterna beräknas underskrida budgeten med omkring 3,3 milj. euro.

De finansiella posterna förväntas hålla sig inom budgeten. Budgeten för ränteutgifterna för 2023 är 12,3 miljoner euro, vilket är 9,8 miljoner euro mer än utfallet av bokslutet 2022. Stadens låneportfölj har en

hög skyddsgrad, men den snabba ökningen av marknadsräntorna år 2022 börjar också synas i stadens räntekostnader under år 2023.

Av- och nedskrivningar har i januari–april verkställts för 36,6 milj. euro och för hela året beräknas de uppgå till sammanlagt cirka 110,8 milj. euro.

I den första delårsöversikten för år 2023 prognostiseras ett årsbidrag på 165,2 miljoner euro, vilket överskrider budgeten med omkring 6,8 milj. euro. Resultatprognosen utmynnar enligt den prognos som sammanställts i slutet av april i ett överskott på cirka 54,3 milj. euro (i budgeten 47,5 milj. euro). Resultatet för år 2023 är exceptionellt högt, eftersom en del av skatteinkomsterna ännu redovisas till kommunerna i enlighet med skattesatserna och utdelningen för år 2022 när välfärdsområdena lösgörs 1.1.2023. Situationen kommer att normaliseras till 2025

Investeringar

Inkomsterna i stadens och fondernas investeringsdel uppgick i januari–april till 1,3 milj. euro, investeringsdelens utgifter till -37,4 milj. euro och investeringsdelens netto -36,1 milj. euro.

Stadens och fondernas totala investeringsutgifter förutspås år 2023 ligga på en nivå av 180,2 milj. euro och överskrida investeringsanslagen i budgeten med runt 0,5 milj. euro. Investeringsinkomsterna förutspås uppgå till 6,0 milj. euro och investeringsdelens netto förutspås uppgå till 174,2 milj. euro (budgeten -173,7 miljoner euro).

I investeringsutgifterna förutspås det uppstå en överskridning av de offentliga anläggningstillgångarna med cirka 8 milj. euro bl.a. på grund av att kostnadsnivån för projekten har stigit. Investeringarna i byggande förutspås för sin del underskrida budgeten med 7,6 milj. euro på grund av att flera inledningar av projekt flyttas till en senare tidpunkt bl.a. på grund av bristen på personalresurser och läget på marknaden för byggande.

Finansiering

Nettopplåningen för 2023 beräknas vara svagt negativ i budgeten. År 2022 amorterade Vanda långfristiga lån med 71,7 milj. euro och stadens lånestock har därmed minskat med cirka 300 milj. euro sedan 2016. Lånebeloppet per invånare har minskat ännu mer. Staden amorterar under innevarande år de långfristiga lånen i enlighet med amorteringsplanerna för 106,7 milj. euro. Beloppet på den nya upplåningen preciseras inom ett år, då finansieringen har fått en noggrannare bild av hur budgeten för innevarande år utfallit, av finansieringsbehoven och av stadens likviditetssituation.

Stadsstyrelsen 22.5.2023 § 6

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) att för kännedom anteckna den första delårsöversikten för år 2023 och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att den första delårsöversikten för 2023 antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 19.6.2023 § 13

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna den första delårsöversikten för 2023 för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilagor:

- Bilaga 1: Vanda stads första delårsöversikt 2023
- Bilaga 2: De största dotterbolagens delårsöversikter 1/2023
- Bilaga 3: Rapportering av de bindande målen 1/2023

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Matti Ruusula, ekonomi- och strategidirektör, tfn 043 824 9254, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi Päivi Kandolin, budgetchef, tfn 040 626 7613, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi